

M Ø T E

i EØS-utvalget

tirsdag den 6. november kl. 15.15

Møtet ble ledet av lederen i EØS-utvalget, *Thorbjørn Jagland*

Til stede var:

Fra utenrikskomiteen: Thorbjørn Jagland, Åslaug Haga, Haakon Blankenborg, Julie Christiansen, Bjørn Jacobsen, Oddvard Nilsen, Lars Rise, Christopher Stensaker, Finn Martin Vallersnes, Gunhild Øyangen.

Fra EFTA/EØS-delegasjonen: Vidar Bjørnstad, Gunn Karin Gjøl, Ivar Østberg, Grethe Fosli (for Jens Stoltenberg), Per Ove Width (for Morten Høglund), André Dahl (for Inge Lønning).

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Utenriksminister Jan Petersen.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet: Ekspedisjonssjef Mette Kongshem, Utenriksdepartementet, avdelingsdirektør Helge Skaara, Utenriksdepartementet og underdirektør Else Underdal, Utenriksdepartementet.

Videre var til stede komiteens faste sekretær, Rune Resaland.

D a g s o r d e n :

1. Aktuelle rettsaker for møtet i EØS-komiteen 9. november 2001. Se vedlagte brev fra Utenriksdepartementet, datert 30. oktober d.å., med oversikt over de relevante rettsaker
2. Eventuelt

S a k n r . 1

Aktuelle rettsaker for møtet i EØS-komiteen 9. november 2001

Lederen: Er det noen som har spørsmål til rettsaktene?

Lars Rise (KrF): Jeg ser at det står at man vurderer rettsaktene som relevante og akseptable, men at det til den nest siste var noen få kommentarer, fordi en del av dem som man har hatt på høring, er kritiske, at de har påpekt avstanden mellom grenseverdiene og de helsebaserte luftkvalitetskriteriene. Jeg lurer da på om noen har tenkt å gjøre noe med det. Det er en oppfordring, i hvert fall fra Statens helsetilsyn, om å søke å oppfordre EU til å skjerpe seg når det gjelder grenseverdiene for utslipp. Jeg lurer på om det kan følges opp fra norsk side på noen måte.

Åslaug Haga (Sp): Jeg har noen spørsmål. Vi har fire direktiver om rester av plantevernmidler, og vi har et direktiv om tilsetningsstoffer. Mitt spørsmål går på om det er mulig å si noe om hva som har vært norsk forhandlingsposisjon i dette. Jeg forstår jo at vi både regulerer grenseverdier opp og ned, og jeg forstår at totalen i dette blir at man får en økning når det gjelder plantevernmidler. Spørsmålet mitt er om det er mulig å si noe om hva som har vært norske forhandlingsposisjoner i forhold til disse direktivene.

Så har jeg et spørsmål knyttet til miljømerkeordninga. Jeg forstår at en ved en gjennomføring av dette direktivet vil ende opp i en situasjon hvor vi får en hel serie av miljømerkeordninger. Det kan sjølsagt virke relativt forvirrende på en del forbrukere. Så spørsmålet mitt er om Regjeringa har noen tanker i forhold til hvordan man vil informere publikum.

Så har jeg en del synspunkter når det gjelder protokoll 3, men jeg vet ikke om jeg skal ta dem nå, eller om vi kan komme tilbake til dem.

Lederen: Jeg tror utenriksministeren kommer til å nevne protokoll 3 i sitt innlegg etterpå, så vi kan ta det da.

Utenriksminister Jan Petersen: Jeg vil bare si at siden dette er et helt nytt EØS-utvalg, så går vi gjennom en del hovedproblemstillinger i innlegget mitt, og jeg vil bare kort si noe om det som det har vært stilt spørsmål om nå.

Først til spørsmålet om å informere publikum. Det ligger for så vidt utenfor det som nå er til behandling her. Dette er et spørsmål om det

går eller ikke går, og det er den type spørsmål som jeg ikke tør ta, uten å ha sett nærmere på hva man i så fall skal gjøre. Men når det gjelder selve merkespørsmålet, vil jeg tro at det er tilfredsstillende fra vår side, og det skulle være greit. Så var det oppfølgingen, men den ligger altså utenfor dette utvalgets normale diskusjon.

Når det gjelder de norske forhandlingsposisjonene, må jeg bare innrømme at det gjaldt et tidligere regime, slik at jeg har ikke arbeidet spesielt med å gå så langt tilbake i dokumentene at jeg nå tør si hva de forhandlingsposisjonene må ha vært.

Så var det spørsmålet fra Rise. Det var det nest siste direktivet du spurte om?

Lars Rise (KrF): Det var direktivet om grenseverdier for svoveldioksid, nitrogendioksid – altså sidene 30 og 31. Der var det noen synspunkter fra Statens helsetilsyn og en oppfordring om at Norge må be EU om å skjerpe de grenseverdiene ytterligere.

Utenriksminister Jan Petersen: Selve den konkrete oppfølging av det tør jeg heller ta uten videre, men det skal EØS-utvalget få informasjon tilbake om, slik at dere får et skriftlig svar på det spørsmålet.

Lederen: Da var det ikke flere til dette punktet, og vi går over til utenriksministerens innlegg.

Utenriksminister Jan Petersen: Først vil jeg gjerne uttrykke tilfredshet over at en del av de vanskelige, utestående sakene vi har hatt i vårt forhold til EU, nå er løst: Tilsetningsstoffdirektivene – de såkalte matsminkedirektivene – er innlemmet i EØS-avtalen. Her klarte man å finne en løsning som i tilstrekkelig grad ivaretar forbrukerhensyn og de helsemessige aspektene. Gassmarkedsdirektivet er innlemmet og vil bli gjennomført i norsk lovgivning i nær fremtid. Manglende gjennomføring i Norge av bl.a. tilsetningsstoffdirektivene og gassmarkedsdirektivet var en åpenbar belastning i vårt forhold til EU. Rettidig oppfølging av våre forpliktelser er viktig for å skape homogenitet i Det indre marked, noe som igjen bidrar til å unngå usikkerhet om EØS-avtalens fremtid.

Også for protokoll 3, om bearbejdede landbruksvarer, kom den forrige regjering fram til en akseptabel løsnjng. Etter elleve år var det mulig å bli enig med EU om en avtale. Også for vårt forhold til Sverige var det viktig å få ryddet denne saken av veien. Det tas nå sikte på å vedta beslutningen om endring av protokoll 3 på EØS-komiteens møte 9. november, og ikrafttredelse av den endrede protokollen 1. januar 2002. Dette forutsetter at de nødvendige prosedyrer er fullført.

Det gjenstår imidlertid fortsatt vanskelige saker og avgjørelser. Når det gjelder patentdirektivet, intervenerte Norge som kjent til fordel for Nederlands annullasjonssøksmål for EF-domstolen. Dom falt 9. oktober dette år. Nederland tapte på alle punkter, herunder også på spørsmålet om direktivet er i strid med Biodiversitetskonvensjonen. Under Sem-forhandlingene ble det klart at Regjeringen vil gå inn for å innlemme direktivet i EØS-avtalen. Patentdirektivet vil bli behandlet i Regjeringen i nær fremtid. Som kjent nedsatte den forrige regjeringen en embetsgruppe for å vurdere muligheten for tiltak som kan imøtekomme de hovedinnvendingene som har vært reist mot direktivet i nasjonal og internasjonal sammenheng. Disse tiltakene vil bli vurdert i tiden fremover.

Også for barnemattdirektivet gjenstår det å finne en løsnjng. Problemet er direktivets bestemmelser om beriking med vitamin A og D. Vi avventer her et faglig begrunnet svar fra kommisjonen på det vitenskapelige materialet Norge har fremlagt. Vi må her selv være forberedt på å gå inn i en konstruktiv dialog med kommisjonen. Med hensyn til forordningen om godkjenning og merking av nye, bl.a. genmodifiserte, næringsmidler – ”Novel Foods”-forordningen – samarbeider vi med kommisjonen for å finne en løsnjng.

Utvidelsen av EU med nye medlemsland fra Sentral- og Øst-Europa er en annen utfordring. Vi arbeider aktivt for at utvidelsen av EU og EØS må skje samtidig for å unngå ulik rettstilstand innenfor Det indre marked. Problemet er at selv om det er enighet med kommisjonen om at det skal være parallelle prosesser, ønsker ikke kommisjonen å starte arbeidet med en EØS-utvidelsesprosess før forhandlingene med søkerlandene er på plass. Det kan føre til at vi får svært dårlig med tid. Utvidelsen av EØS innebærer en relativt omfattende substansiell og juridisk gjennomgang samt teknisk arbeid i form av konsekvensjusteringer og oversettelse. Vi prøver derfor å skape forståelse på EU-siden for at forberedelsene til EØS-utvidelsen må starte snarest mulig.

Manglende eller forsinket gjennomføring av direktiver innlemmet i EØS-avtalen førte til at Norge kom på nest siste plass blant de 18 EØS-landene på ESAs resultatavle publisert i mai. En slik ulik rettstilstand kan ha negative konsekvenser for næringsliv og borgere. Dette ble også fremhevet fra kommisjonens side på EØS-rådets møte 9. oktober. Statsforvaltningen har fram mot neste resultatavle, som publiseres i siste

halvdel av november, gjort en stor innsats for å gjennomføre utestående direktiver. Det bør ikke herske tvil om at vi er i stand til å gjennomføre våre avtalemessige forpliktelser til rett tid. I så henseende bør vi sikte oss inn mot tetskiktet sammen med våre nordiske naboland.

Lederen: Det var her Åslaug Haga hadde noen kommentarer?

Åslaug Haga (Sp): Ja. Det gjelder protokoll 3, om bearbejdede landbruksvarer.

Jeg er selvsagt kjent med at dette har vært en lang og møysommelig prosess. Vi ønsker da ikke å gi vår tilslutning til protokoll 3. Det er utfra vi ikke har klart for oss hvilke reelle muligheter denne avtalen vil gi i forhold til økt eksport, og vi er usikre på balansen i den avtalen som er fremforhandlet. Vi erkjenner at det ikke ligger noen stor dramatik i den avtalen som er inngått, men vi opplever at vi på dette området er inne på rutsjebane hvor det norske markedet gradvis forvitrer. Og det er ikke minst ut fra den videre oppfølgingen av denne saken at vi har problemer med å gi vår tilslutning, nemlig at vi etter iverksettelsen av protokollen, fra 1. januar 200, vil gå inn i en ytterligere prosess og da føre forhandlinger om avviklinga av industribeskyttelsen i tollsatsene.

Utenriksminister Jan Petersen: La meg kort si: Komiteen er for så vidt ferdig med denne saken.

Nå kommer jo saken til Stortinget i form av en proposisjon. Den vil bli fremmet i løpet av høsten, og da vil standpunktet kunne bli fremført på vanlig måte.

Lederen: Er det andre spørsmål til utenriksministerens innlegg? Det er det ikke.

Ingen har bedt om ordet til sak nr. 2, Eventuelt.

Møtet hevet kl. 15.30.